

Sygn. akt II CSK 540/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z powództwa J. M., X. Y.,
M. M., X. Z. i P. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w Ł.
o odszkodowanie i zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 lutego 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 20 stycznia 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powodów kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje adw. M. C. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł powiększoną o stawkę podatku VAT - tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik powodów w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 stycznia 2016 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Uzasadniając występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego autor skargi sformułował pięć pytań odnoszących się do wykładni art. 5 k.p.c. w zakresie dotyczącym pouczenia strony przez Sąd o możliwości wystąpienia z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych oraz konsekwencji zaniechania takiego pouczenia z punktu widzenia odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417 k.c. Pełnomocnik powodów podniósł ponadto, że „powyższe przepisy budzą poważne wątpliwości oraz wywołują rozbieżność w orzecznictwie sądów, a w konsekwencji zachodzi potrzeba ich wykładni”.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) różni się od przesłanek, o których mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Ten sam

problem nie może być istotnym zagadnieniem prawnym, które z założenia charakteryzuje się „nowością” oraz jednocześnie stanowić przedmiot rozbieżnej wykładni w orzecznictwie bądź wypowiedziach doktryny (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, nie publ., z dnia 30 września 2014 r., III SK 2/14, nie publ.). Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że autor skargi obie przesłanki potraktował zamiennie.

Odnosząc się do występowania w sprawie przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy przypomnieć, że przez istotne zagadnienie prawne rozumie się problem o charakterze prawnym powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, a którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/2013, nie publ.). Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżność w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.).

Kwestie przedstawione w skardze nie spełniają powyższych wymagań zarówno w odniesieniu do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 jak i z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Przedstawione w skardze pytania miały charakter ogólny i nie stanowiły pytań do rozstrzygnięcia, lecz są pytaniami do uzupełnienia - o nieokreślonych z góry możliwościach odpowiedzi. Zawarte w skardze kasacyjnej twierdzenie o potrzebie dokonania oceny prawnej w określonym zakresie nie stanowiło zatem zagadnienia prawnego. Pełnomocnik powodów nie wskazał ponadto w sposób jednoznaczny na rozbieżność w orzecznictwie sądów bądź wypowiedziach doktryny

prawa. Zawarte w skardze twierdzenia nie zostały więc poparte wywodem prawnym przekonujących o istnieniu rozbieżności.

Należy również zauważyć, że art. 5 k.p.c. nie nakłada na sąd obowiązku udzielania stronom i uczestnikom postępowania pouczeń w trakcie toczącego się postępowania. Przepis ten wskazuje, że „w razie uzasadnionej potrzeby” sąd może stronom występującym bez zawodowego pełnomocnika udzielić niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych. Sądowi korzystającemu z uprawnienia przewidzianego w art. 5 k.p.c. pozostawiony jest znaczny margines swobody przy ocenie, czy w danych okolicznościach strona lub uczestnik powinni zostać pouczeni. Nie można zatem przyjąć, że kwestia zastosowanie art. 5 k.p.c. w okolicznościach konkretnej sprawy, może być istotnym zagadnieniem prawnym w przywołanym wcześniej rozumieniu.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c., art. 108 § k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., natomiast o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu orzeczono na podstawie § 2 i § 4 ust. 1 w zw. z § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801).

jw

l.n